

यत्परास्त्वं तदर्थं च परार्हं नभिधीयते” । “लोचि
ब्रह्मयतानि स्युः कथा बहिर्दिशोत्तमाः । ब्रह्मणः
कथितं सर्वं परास्त्वं तच्च यत्पदम्” कौर्मै १५० ।
न्यायमते १० व्यापकशान्ते “हामाव्यं द्विविधं प्रोक्तं
परस्वापरमेव च” भाषा० ११ तथाजातो स्त्री “व्यापक-
त्वात् पराणि स्यात् व्याप्यत्वाद्पराऽपि च” । व्यवस्था च
दिग्देशकाद्यैरवधिनियमभेदरूपा । १२ वक्ष्यमाणदैर्ग-
हकारिकपरत्वपुण्याजये लि० । तस्य दिशि दृष्टत्वेन
तदोने यच्चमी । अवयवत्वात् पर इत्यादिप्रयोगात् ।
परस्तेदम् गङ्गा० कृकच् । परकीय परसम्बन्धिनि लि० ।
सर्वनामत्वादस्य इत्थो पुं वत् । परस्त्राः धनं परधनम्
परस्त्रामित्यर्थे परत्वं इत्यादि । १३ बोधेन्याया चञ्चुरिति
“यत्परः यद्ः च यद्वर्त्य इति न्यायः तात्पर्यम् ।

परः कृष्ण लि० परः कृष्णात् पारस्करा० सुट् । कृष्णात् परे
कान्दोन्मो १।६।१७दा० ।

परः पुमस् ३० परः सन्धः पुंसः पारस्करा० सुट् । अपुव-
वाट्पञ्चिन् इदमे “यत् परस्त्रा वा पत्नी स्यात्”
यत० ब्रा० १।१।१२१

परः श्रुत न० परे श्रुतात् पारस्करा० सुट् । श्रुताधिकर-
ण्वायां शतसंख्यातेषु च अमरः ।

परः खस् अख्य० नः परं दिनं नि० पारस्करा० सुट् ।
आगामिपरदिक्सात् परस्त्रिन् दिने अमरः प्रथो० । परञ्च
इत्यप्यत्र । [शतसंख्यातेषु च अमरः १०।२।६।५

परः षष्टि स्त्री परः षष्टेः निपा० सुट् । षष्टेरधिकसंख्यायां
परः सहस्र न० सहस्रात् परे नि० सुट् । सहस्राधिकर-
ण्वायां शतसंख्यान्तिषु च अमरः ।

परः सर्वी स्त्री परः सर्व्याः नि० पारस्करा० सुट् । उपसङ्गदे
“उपसुपरि एकद्व्यादिवृत्त्या त्रतद्विविधोऽक्षिति ताः
परः सर्वीरुपसङ्गताः केचनानुतिगन्ति” यत० ब्रा० १।३।३
२६ भाष्यम् ।

परकीय लि० परस्तेदम् गङ्गादि० क “कृक अमरः परस्त्र च”
वार्त्ति० कृक । परसम्बन्धिनि । श्नात्रिकाभेदे स्त्री
रत्नसंख्यां तद्देदादिकसंज्ञां वया
“अप्रकटितपरपुष्पाहाराणां परकीया । सा च दिविधा
परोडा अन्यथा चेति अन्यथाः पितामहीनत्वात्
परकीयत्वम् । अन्यथा पुत्रा एव सर्वोः चेदाः । पुत्रा(रक्षिता)
विदग्धाकुलदाहव्यानाहृदिताप्रभृतीनां परकीयावयवे-
शान्त्वभावं । विदग्धा द्विविधा नास्तिदग्धा किंवावि-

दग्धा । अनुशयानां हस्तस्नानविघटनेन भाविस्नाना-
भावश्चक्षुया स्नानधिवितसङ्गे तस्याने भर्तुर्गमनानुमानेन
चातुशयानां भवति” । एतदुदाहरणानि तत्र दृश्यन्ति ।

परक्रान्तिव्या स्त्री ख० षि० उक्तायां “परमापक्रमव्या त
वप्ररन्तुगुणेन्दुः” १२६० योजनात्मिकायां ज्ञायासु ।

“क्रान्त्योच्ये” लिज्याभ्यस्ता परक्रान्तिव्योदृते” ख०
षि० । “लून् चतुर्दशयत् परमक्रान्त्योति रङ्गनाथः” ।

परचेत न० इत० । परकीये खेले शक्यते श्रमस्यादौ च ।

“अपुलेष परचेते नियोगोत्पादितः सुतः” । “चाद-
दानः परचेलाच्च दण्डं दातुमर्हति” इति च मनुः ।

परगामिन् लि० परं वाच्यं गच्छति विज्ञेन समत्वात् ।
वाच्यविज्ञे यद्दे “गुणद्वयक्रियादोगोपाधिभिः पर-
गामिनः” अमरः ।

परग्रन्थि पु० परेष चान्विरत्न । अङ्गुलिपर्वणि हारा० ।

परचक्र न० परस्य यन्त्रोचक्रम् । श्रमोः राङ्गादौ ना० षा०
१६५० । इ० सं० १५० । शतके इतिभेदे [मिथ्याने च ।

परच्छन्द लि० परस्य कन्दो वन । पराधीने इत० । २ परा-
परच्छिद्र न० इत० । परस्य दोषादिच्छिद्रे

परजात लि० परेष जातः । औदासीन्येन परेषिते पर-
पुष्टे अमरः । शक्यते नोत्पद्ये कण्टनोचकादौ जन्म-
ह । परजादयोऽप्यत्र ।

परजित लि० परेष जितः । परपुष्टे अमरः २ पराजिते लि०
परस्त्र न० परस्त्रयति नि-वा० ड सुच् च । तैत्तयन्ते
श्रुतिकारणे च भेदि० ।

परस्त्रन पु० परां पश्चिमां दिशं जनयति सामित्वात् जन-
अथ सर्वनाम्नो इत्थो पुं वत् सुच् । वदथे हेमच० ।

परस्त्रय पु० परां पश्चिमां दिशं जयति सामित्वात् नि-वा०
अथ सुम् इवङ्गावः । वदथे लिखा० श्रमलुकेतिरि लि०

परतङ्गय पु० देशभेदे भा० ष० ११५० ।

परतन्त्र लि० परस्य तन्त्रमधीनता यत् । पराधीने अमरः ।

परतर्कु कि लि० परः यन्तु सञ्चारिवाद्य कप् । यन्तुभवयुते
“जनसंविषयैः परतर्कुकाश्च तास्मैव प्रदूषभूपतयः”
इ० सं० ६१५० नरवचनोक्तौ ।

परतस् अख्य० पर-विभक्त्यर्थे तडिच् । परस्यादिवाद्यर्थे
२ पराधीने च । ततोभावेत्परतस् पराधीनत्वे परतो-
माद्यर्थे दृश्यम् । [तापके च ।

परतापन न० नरत्वतः प्रथमभेदे हरिवं० २०१५० । २ पर-
परतोयाद्य अख्य० परत्वात् पाद्यः । अभिज्ञानवसीतो बोधे